

Daniela Reindlová: Nová Paka a spiritismus v období první republiky.

Bakalářská práce. Ústav historických věd Fakulty filozofické Univerzity Pardubice, Pardubice 2014. 56 s.

Oponentský posudek

Daniela Reindlová předložila bakalářskou práci zaměřenou na fenomén spiritismu, zvláště ve vztahu k Nové Pace a okolí, kde bylo centrum celého hnutí. Spiritismus, jak ostatně sama autorka naznačila, není častým námětem historiografického zkoumání, především tedy toho českého. Práce je strukturována do 10 kapitol (včetně úvodu a závěru). Po krátkém uvedení do problematiky následuje kritika pramenů a literatury, stručný přehled historie Novopacka, definice spiritismu, náčrt vývoje spiritismu v českých zemích a zvláště v Podkrkonoší, poté se autorka věnovala osobnosti Karla Sezemského, spiritistickým seancím v Podkrkonoší, významnému časopisu *Posel záhrobní* a také odpůrcům a protivníkům spiritismu.

Cíl práce je formulován bohužel poněkud mlhavě a nepřítli štastně: „*Nejvíce mě zajímalo, proč obyvatelé Nové Paky propadli až v takové míře spiritismu. Chtěla jsem přijít na to, proč se spiritistické hnutí soustředilo právě do tohoto kraje.*“ (s. 10) V závěru (s. 44) na tuto „otázku“ autorka jednoznačnou odpověď nenašla. Důvod obliby spiritismu ve sledovaném regionu hledá v „*úniku od tvrdého života*“ a sociálních problémech v souvislosti s industrializací. Podobné problémy se však dotkly i jiných industrializovaných regionů, tak proč se hnutí významněji nerozvinulo i tam? Postoj autorky k celé problematice se nezdá být zcela neutrální, což vystihuje poněkud patetická formulace: „*Svoji prací jsem chtěla vzdát poctu všem neohroženým lidem, kteří se přes všechny překážky nebáli stát si za svoji pravdou a hlásat tuto pravdu o životě po jeho fyzickém opuštění.*“ (s. 9)

Prameny, z nichž D. Reindlová čerpala, sestávají z pouhých devíti titulů literatury, třech internetových zdrojů, dvou archivních dokumentů a šesti dobových tištěných pramenů (z toho tři časopisy). Především množství sekundární literatury považuji za nedostatečné. Proč autorka nepoužila poměrně bohatou literární produkci (z oblastí historie a společenských věd) zahraniční provenience (zejména anglickojazyčné)? Tato skutečnost znemožnila D. Reindlové zasadit zkoumaný problém do širšího kontextu nejen evropského, ale i euroamerického či „euroatlantického“, což je velká škoda. Právě v kapitole 4, kde se věnovala spiritismu jako takovému, téměř chybí jakékoli teoretické uchopení a komparace. Zcela zde postrádám reflexi vztahu mezi dvěma klíčovými pojmy: spiritismem a širše koncipovaným spiritualismem. Sám autorkou zmíněný A. Kardec (s. 20) oba termíny rozlišoval.¹

Co se týká formální stránky bakalářské práce, musím konstatovat, že rozsah textu je opravdu na hraně požadavku ÚHV (jedna strana má odpovídat zhruba „*32-34 řádkům po 80-90 úhozech včetně mezer*“²). Práce má 56 stran, ale z toho 4 strany připadají na obrazové přílohy, jež se nezapočítávají. Autorka používala mezery mezi odstavci. Bez elektronické verze jsem však nebyl schopen bezpečně posoudit, zda počet znaků odpovídá normostraně. Samotný text je poměrně čtivý a přehledný. Pravopisné prohřešky se objevují spíše výjimečně (s. 21, 23), stylistika je v zásadě v pořádku (občas

¹ Srov. KARDEC, Allan. *The Spirits' Book*. New York, 2006 (first published in 1856). s. 21.

² <http://uhv.upce.cz/data/File/Kvalifikacni%20prace/formalni-uprava-kvalifikacnich-praci-na-uhv.doc>

se vyskytla zbytečně se opakující slova, viz s. 11, 25). Na tomto místě bych jen autorku upozornil, že mezi číselnou hodnotou a měrnou jednotkou se píše mezera (tedy např. „859 ha“, nikoliv „859ha“, viz s. 15). Formát odkazů na literaturu je v souladu s příslušnou normou ČSN. Při opakovaných citacích mohla autorka použít zkrácených forem (např. STEJSKAL, J. *Novopacko*, s. XY).

Po prvním přečtení jsem považoval práci za poměrně zdařilou a odpovídající základním požadavkům na kvalifikační práce tohoto typu. Snad jsem jen chtěl vytknout veskrze popisný charakter textu a nedostatek použité literatury. Když jsem však text zkoumal důkladněji, narazil jsem na **velmi hrubé nedostatky ve způsobu citování pramenů**, resp. internetových zdrojů.

Autorka neumí parafrázovat a prakticky jen s drobnými úpravami „opisuje“ zdrojové texty. Pro studentku bakalářského oboru by snad byla na místě jistá shovívavost, ovšem v kap. 6 o Karlu Sezemském to již hraničí s plagiátorstvím. Velká část této kapitoly je totiž postavena na textu z webových stránek novopackého muzea (www.muzeum.cz), jehož jednotlivé pasáže jsou studentkou doslova přepsány (jen s opravdu minimálními úpravami). Viz např. *„Nastalo období okupace, které spiritismu nepřálo, v roce 1939 činnost nakladatelství a edice končí a v roce 1941 byl gestapem zabaven veškerý písemný materiál.“* (s. 32) Zde se rozhodně nejedná o nevydařenou parafrázi, ale o doslovný přepis textu! Navíc bez explicitního uvedení zdroje. Na s. 31 byla dokonce z webu převzata celá pasáž zákazu pořádání spiritistických schůzí okresním hejtmanstvím v Nové Pace z r. 1904, což studentka pojala jako přímou citaci (s kurzívou), ale znovu bez uvedení zdroje. O tomto zdroji najdeme v této kapitole jen jedinou „cudnou“ zmínku až na čtvrté (!) straně (s. 32, kap. začíná s. 29), kde se v pozn. pod čarou č. 97 dočteme: *„Tento podobný text nalezneme na oficiálních stránkách muzea Nová Paka: <http://www.muzeum.cz/cz/expozice-spiritismu/>.“* Dodává pak: *„V ostatních publikacích o spiritismu, kde je zmínka o Karlu Sezemském, je čerpáno právě z tohoto textu.“* Takový postup považuji za zcela nesprávný. Autorku usvědčuje i to, že nepřemýšlela nad obsahem mechanicky přebíraných informací; na s. 33 mj. píše (znění je opět identické³ s textem webových stránek): *„Jeho přičiněním bylo založeno v roce 1912 Bratrské sdružení československých spiritistů a navrhl též jejich znak.“* D. Reindlová přitom nikde ve své práci neuvádí, jak tento znak vypadal...⁴

Vzhledem ke zjištěným skutečnostem mohu **doporučit bakalářskou práci k obhajobě jen podmínečně**, a to za předpokladu, že studentka uspokojivě vysvětlí svůj způsob nakládání s cizími zdroji. Navrhuji přinejlepším známku **dobře**.

Pardubice 20. května 2014

PhDr. René Novotný

³ Snad jen s jedním drobným rozdílem. Na webových stránkách se uvádí *„Navrhl též jejich znak“* jako samostatná věta.

⁴ V poznámce pod čarou (pozn. č. 99) jen píše, že *„Tento znak platil až do nástupu Adolfa Hitlera.“* Jedná se tedy snad o svastiku?